

ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)

เมืองหลวง ราชธานีพนมเปญ

ที่ตั้ง ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างเส้นละติจูดที่ 10-14 องศาเหนือ กับเส้นลองจิจูดที่ 102-107 องศาตะวันออก มีพื้นที่ 181,035 ตร.กม. (ขนาดใหญ่เป็นอันดับ 90 ของโลก)

อาณาเขต	ทิศเหนือ	ติดกับไทย (จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดบุรีรัมย์) และลาว
	ทิศใต้	ติดกับอ่าวไทย
	ทิศตะวันออก	ติดกับเวียดนาม
	ทิศตะวันตก	ติดกับไทย (จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดตราด)

ภูมิประเทศ ลักษณะคล้ายแอ่งกระทะ พื้นที่ตอนกลางประเทศเป็นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำโขงกับแม่น้ำบาสัค และมีทะเลสาบขนาดใหญ่อันอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทิศเหนือและตะวันตกเฉียงใต้เป็นที่ราบสูงป่าโปร่ง ป่าทึบและเทือกเขาสลับซับซ้อนเสมือนเป็นขอบกระทะ

ภูมิอากาศ อยู่ในเขตอิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ด้วยกัมพูชา มีชายฝั่งติดต่อกับอ่าวไทยทำให้ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่านเข้าประเทศได้สะดวกนำฝนและความชุ่มชื้น เข้ามา แต่ถ้ามีพายุหมุนจากทะเลจีนใต้พัดผ่านเข้ามาจะทำให้ฝนตกหนักแผ่เป็นบริเวณกว้าง ส่วนฤดูหนาว ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านจีนนำความหนาวเย็นเข้ามา แต่เนื่องจากมีภูเขา ล้อมรอบตอนเหนือของประเทศทำให้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือไม่เต็มที่ ฤดูฝนเริ่มประมาณ กลาง พ.ค.-ก.ย. อุณหภูมิเฉลี่ย 26-29 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวเริ่มประมาณกลาง ต.ค.-ม.ค. อุณหภูมิเฉลี่ย 24-28 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่มประมาณกลาง ก.พ.-เม.ย. อุณหภูมิเฉลี่ย 26-30 องศาเซลเซียส

ประชากร ประมาณ 17.04 ล้านคน (พ.ย.2564) ส่วนใหญ่มีเชื้อสายเขมร 97.6% รองลงมาคือ ชาวจาม (มุสลิม) 1.2% จีน 0.1% เวียดนาม 0.1% ที่เหลือเป็นชาวเขา และไทย 0.9% สัดส่วนประชากรจำแนกตามอายุ: วัยเด็ก (0-14 ปี) 30.18% วัยรุ่นถึงวัยกลางคน (15-64 ปี) 65.23% และวัยชรา (65 ปีขึ้นไป) 4.59% อายุขัยเฉลี่ย ของประชากรประมาณ 66.27 ปี เพศชายประมาณ 63.7 ปี เพศหญิงประมาณ 68.95 ปี อัตราการเกิด 20.84 คน ต่อประชากร 1,000 คน อัตราการตาย 7.15 คน ต่อประชากร 1,000 คน อัตราการเพิ่มของประชากร 1.34%

ศาสนา พุทธนิกายเถรวาท 97.9% อิสลาม 1.1% คริสต์ 0.5% และอื่น ๆ 0.6%

ภาษา ภาษาราชการคือเขมรและประชาชนใช้กว่า 95.8% ภาษาจีน 6% ภาษาเวียดนาม 5% ภาษาชนพื้นเมือง 2.9% ในเขตเมืองบางส่วนยังคงใช้ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษได้รับความนิยมมากขึ้น ในฐานะภาษาที่สอง

การศึกษา อัตราการรู้หนังสือ 80.5% ชาย 86.5% และหญิง 75% การศึกษาภาคบังคับ 9 ปีตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ในสถานศึกษาของรัฐไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน

การก่อตั้งประเทศ มีวิวัฒนาการมาจาก 3 อาณาจักรโบราณ คือ ฟูนัน เจนละ และจามปา (พุทธศตวรรษที่ 6-14) จนกระทั่งพระเจ้าชัยวรมันที่ 2 (ปี 1345-1395) ก่อตั้งอาณาจักรขอมได้สำเร็จ และต่อมาสามารถขยายอำนาจได้ กว้างขวางถึง 1 ใน 3 ของภูมิภาคอินโดจีนรวมระยะเวลาประมาณ 400 ปี จากนั้นเริ่มเสื่อมอำนาจเนื่องจากพุ่มเท ทรัพยากรก่อสร้างศาสนสถานจำนวนมาก ประกอบกับอาณาจักรข้างเคียงเข้มแข็งขึ้นจึงเสียดินแดนบางส่วนให้ สุโขทัย หลังจากนั้นอีกประมาณ 300 ปีตกอยู่ใต้อำนาจของอยุธยา เวียดนาม และรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในฐานะ ประเทศราชสลับกับมีเอกราชช่วงสั้น ๆ ก่อนเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส (ปี 2406-2496) ในยุคล่าอาณานิคม

กัมพูชาเปลี่ยนชื่อประเทศและระบบการปกครองรวม 5 ครั้ง ซึ่งเกือบตลอดระยะนั้น เป็นช่วงที่กัมพูชาไร้เสถียรภาพและเกิดสงครามกลางเมือง ดังนี้ ราชอาณาจักรกัมพูชา ปี 2491-2513 สาธารณรัฐเขมร ปี 2513-2518 กัมพูชาประชาธิปไตย ปี 2518-2522 สาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา ปี 2522-2532 รัฐกัมพูชา ปี 2532-2534 สิ้นสุดยุคสงครามกลางเมือง สหประชาชาติจัดตั้ง United Nations Advance Mission in Cambodia (UNAMIC) ก่อนปรับเป็น United Nations Transitional Authority in Cambodia

(UNTAC) เพื่อช่วยเหลือกัมพูชาควบคุมดูแลการหยุดยิงโดยสมัครใจของฝ่ายต่าง ๆ และเตรียมจัดการเลือกตั้งทั่วไปในกัมพูชา ช่วงปี 2534-2536 ซึ่งนำมาสู่การปกครองในระบอบปัจจุบันตั้งแต่ปี 2536

วันชาติ 9 พ.ย. (วันประกาศเอกราชจากฝรั่งเศส 9 พ.ย.2496)

การเมือง ปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภามีกษัตริย์ (สมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี) เป็นประมุขอยู่ใต้รัฐธรรมนูญ (สภาราชบัลลังก์คัดเลือกกษัตริย์)

ฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล : หลังการเลือกตั้งทั่วไปพรรคเสียงข้างมากหรือพรรคต่าง ๆ ร่วมกันเสนอชื่อ นรม. ให้สภาแห่งชาติ (สภาผู้แทนราษฎร) รับรองด้วยเสียงเกินครึ่งและกษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้ง

ฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา : ประกอบด้วย 2 สภาคือ 1) วุฒิสภา (62 คน วาระ 6 ปี ชุดปัจจุบันปี 2561-2566) มาจากการแต่งตั้งของกษัตริย์ 2 คน มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมโดยสภาแห่งชาติ 2 คน และมาจากสมาชิกสภาตำบล 58 คน และ 2) สภาแห่งชาติ (125 คน วาระ 5 ปี ชุดปัจจุบันปี 2561-2566) มาจากการเลือกตั้งทั่วไป

ฝ่ายตุลาการ : เป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ สถาบันสูงสุดคือสภาผู้พิพากษาสูงสุดซึ่งมีกษัตริย์เป็นประธาน ทำหน้าที่แต่งตั้งผู้พิพากษา ระบบศาลประกอบด้วยศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลสูงแต่ละจังหวัด/กรุง/ราชธานีมีศาลของตนเอง

พรรคการเมืองสำคัญ : ได้แก่ 1) พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party-CPP) ฝ่ายรัฐบาล สมาชิกสภาแห่งชาติ 125 คน สมาชิกวุฒิสภา 58 คน 2) พรรคฟูนซินเปค (Front Uni National pour un Cambodge Indépendant, Neutre, Pacifique, et Coopératif-FUNCINPEC) ส่วนพรรคสงเคราะห์ชาติ (Cambodia National Rescue Party-CNRP) ฝ่ายค้าน (เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกพรรคขัมรังสีกับพรรคสิทธิมนุษยชน) ถูกยุบพรรคเมื่อ 16 พ.ย.2560

ในห้วง พ.ย.2564 กัมพูชาปรับแก้กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดคุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่งผู้นำและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกัมพูชาที่จะต้องถือเฉพาะสัญชาติกัมพูชา ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ครอบคลุมผู้ดำรงตำแหน่ง นรม. ประธานสภาแห่งชาติ ประธานวุฒิสภา และประธานศาลรัฐธรรมนูญ

เศรษฐกิจ แบบทุนนิยม มีนโยบายเปิดเสรีเต็มที่ ยังคงอยู่ในสถานะประเทศยากจนต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศเฉลี่ยปีละประมาณ 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในห้วงปี 2547-2550 เศรษฐกิจกัมพูชายขยายตัวเฉลี่ยถึงปีละ 10% จากการเติบโตของภาคการท่องเที่ยว การส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป การเกษตรและการก่อสร้าง แต่เมื่อปี 2551 เศรษฐกิจขยายตัวลดลงเหลือ 7% และหดตัว 2.0% เมื่อปี 2552 เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก หลังจากนั้นเมื่อปี 2553-2555 เศรษฐกิจกัมพูชาเติบโตต่อเนื่อง โดยขยายตัวเพิ่มขึ้น 5.9% 6.9% และ 7.3% ตามลำดับ อันเป็นผลมาจากการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปและการท่องเที่ยว ในห้วงปี 2556-2561 เศรษฐกิจกัมพูชายขยายตัวระหว่าง 6.8-7% โดยมีการส่งออกสินค้าสิ่งทอและเกษตร การท่องเที่ยว รวมถึงการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ เป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ห้วงการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 และกรณีสหภาพยุโรปตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรสินค้ากัมพูชาบางส่วนตั้งแต่ ส.ค.2563 ทำให้สถาบันการเงินระหว่างประเทศประเมินว่า เศรษฐกิจกัมพูชาจะหดตัวอยู่ที่ระหว่าง 1.9% ถึง 2.5% ก่อนกลับมาเติบโตระหว่าง 4.8% ถึง 5.5% ในปี 2565 ทั้งนี้ กัมพูชาตั้งเป้าหมายการพัฒนาเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงในปี 2573 และประเทศที่มีรายได้สูงในปี 2593

นโยบายการพัฒนาประเทศคือ “จัตุโกณ” (ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม) ประกอบด้วย 1) ปฏิรูปการเกษตร 2) พัฒนาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) สร้างความเข้มแข็งให้ภาคเอกชนและสร้างการจ้างงาน และ 4) พัฒนาศักยภาพมนุษย์

ปัจจุบันกัมพูชามุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งสนามบิน ถนนและเส้นทางรถไฟ ควบคู่กับปฏิรูปการใช้เทคโนโลยีส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมการขยายตัวของเศรษฐกิจในประเทศและรองรับการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมและการเชื่อมต่อทางการเงินดิจิทัลกับเพื่อนบ้าน รวมทั้งยังมีเป้าหมายเพิ่มรายได้ให้ประเทศโดยการทำความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับนานาประเทศ อาทิ จีน เกาหลีใต้ การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การหาตลาดใหม่ และการชักชวนนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนสร้างโรงสีข้าวเพื่อบรรลุเป้าหมายส่งออกข้าวสารให้ได้ปีละ 1 ล้านตัน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ และไม่น่าจะบรรลุเป้าหมายการส่งออกข้าวในเร็ววันเพราะขาดแคลนเงินทุนก่อสร้างโรงสีและยังขาดเก็บข้าวที่ได้มาตรฐาน เช่นเดียวกับอุตสาหกรรมการสำรวจและผลิตน้ำมันเพื่อการพาณิชย์จากแหล่งน้ำมันบนบก และอ่าวไทยที่กัมพูชาคาดหวังให้เป็นปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจ เพื่อชดเชยกับภาคการส่งออกและการท่องเที่ยวที่ได้รับผลกระทบจากโรค COVID-19 ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ หลังจากบริษัทเอกชนของสิงคโปร์ ซึ่งได้สัมปทานการขุดเจาะน้ำมัน ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงิน ประกอบกับพายุยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญ และต้องพึ่งพิงเทคโนโลยี เครื่องจักร และเงินทุนในการลงทุนจากต่างชาติเป็นหลัก

สกุลเงิน ตัวย่อสกุลเงิน : เรียล (Riel)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อดอลลาร์สหรัฐ : 1 ดอลลาร์สหรัฐ : 4.071 เรียล (พ.ย.2564)

อัตราแลกเปลี่ยนต่อบาท : 1 บาท : 124.334 เรียล (พ.ย.2564) แต่ชาวกัมพูชานิยมใช้เงิน

สกุลดอลลาร์สหรัฐ ส่วนเงินบาทไทยสามารถใช้ซื้อขายสินค้าตามท้องตลาดของกัมพูชา

ดัชนีเศรษฐกิจสำคัญ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) : 30,544 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ : 21,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : 2.4%

ดุลบัญชีเดินสะพัด : ขาดดุล 12,528 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี : 1,841 ดอลลาร์สหรัฐ

แรงงาน : 9.1 ล้านคน

อัตราการว่างงาน : 0.31%

อัตราเงินเฟ้อ : 2.9% (พ.ย.2564)

ดุลการค้าระหว่างประเทศ : ขาดดุล 3,590 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ม.ค.-ส.ค.2564)

มูลค่าการส่งออก : 11,010 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ม.ค.-ส.ค.2564)

สินค้าส่งออก : สิ่งทอ จักรยาน เฟอร์นิเจอร์ ยาง ขนสัตว์ อุปกรณ์การผลิตพลังงานแสงอาทิตย์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และชิ้นส่วน สายไฟ ผลผลิตทางการเกษตร อาทิ กุ้ง ปลาป่น ปลาหมึก มะม่วง และน้ำตาล

มูลค่าการนำเข้า : 14,600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ม.ค.-ส.ค.2564)

สินค้านำเข้า : ฝ้าย วัสดุก่อสร้าง น้ำมัน

คู่ค้าสำคัญ : สหรัฐฯ สหภาพยุโรป จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไทยและเวียดนาม

การทหารและความมั่นคง

การทหาร กองทัพแห่งชาติกัมพูชาประกอบด้วย ทบ. ทร. ทอ. และ Royal Gendarmerie of Cambodia ขึ้นตรงต่อ บก.ทหารสูงสุดซึ่งเป็นหน่วยควบคุมบังคับบัญชาและสังกัดอยู่ใน กท. ซึ่งทำหน้าที่กำกับดูแลให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลโดยมี นรม.เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุด กำลังพล (ปี 2563) 103,803 นาย แบ่งเป็น กท. 10,099 นาย บก.ทหารสูงสุด 27,855 นาย ทบ. 60,580 นาย ทร. 3,719 นาย และ ทอ. 1,500 นาย การประกอบกำลังยึดหลักนิยมของประเทศสังคมนิยมเช่นเดียวกับกองทัพเวียดนาม แบ่งเขตรับผิดชอบเป็น 6 ภูมิภาคทหาร กำลังพลส่วนใหญ่วางกำลังในภูมิภาคทหารที่ 4 และ 5 ด้านชายแดนไทยรวมประมาณ 22,672 นาย งบประมาณด้านการทหารปี 2562 กัมพูชาตั้งงบประมาณด้านการทหารและความมั่นคง 1,060 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็น 15.82% ของงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558 การเกณฑ์ทหาร ชายอายุ 18-30 ปี ต้องเข้ารับราชการทหารเป็นเวลา 18 เดือน ประชากรที่สามารถเกณฑ์เป็นทหารชาย 3.88 ล้านคน หญิง 4 ล้านคน (ปี 2553)

สมาชิกองค์การระหว่างประเทศ กัมพูชาเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศและกลุ่มความร่วมมือรวม 43 องค์การ ได้แก่ ADB, ARF, ASEAN, FAO, G-77, ILO, IMF, IMO, Interpol, NAM, UN, UNCTAD, UNESCO, UNWTO, WHO, WTO

การขนส่งและโทรคมนาคม ระบบขนส่ง 1) ทางอากาศมีท่าอากาศยาน 16 แห่ง ลาดผิวพื้น 6 แห่ง ลานจอด เฮลิคอปเตอร์ 1 แห่ง ที่สำคัญคือ ท่าอากาศยานนานาชาติพนมเปญ และท่าอากาศยานนานาชาติเสียมราฐ ซึ่งมีการปรับปรุงขยายขนาดทางวิ่ง และเตรียมเปิดให้บริการท่าอากาศยานนานาชาติ Dara Sakor จ.เกาะกง ในปี 2565 2) ทางรถไฟ 642 กม. จากศรีโสภณ-ราชธานีพนมเปญ-สีหนุวิลล์ (อยู่ระหว่างซ่อมแซม) 3) ทางถนน 44,709 กม. ลาดผิวพื้น 3,607 กม. เส้นทางหลวงสายหลักคือสาย 1-7 จากราชธานีพนมเปญไปยังจังหวัดชายแดน คือ สวายเรียง ตาแก้ว กัมปอต พระสีหนุ พระตะบอง บันเตียเมียนเจย กัมปงจาม ตามลำดับ 4) ทางน้ำ 3,700 กม. (ส่วนใหญ่ในแม่น้ำโขง) มีท่าเรือ 4 แห่งที่ราชธานีพนมเปญ เกาะกง และสีหนุวิลล์ (2 แห่ง)

โทรคมนาคม บริการโทรศัพท์พื้นฐานและโทรศัพท์เคลื่อนที่เพียงพอต่อความต้องการ มีผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์จำนวน 6 ผู้ประกอบการ คือ Cellcard, Smart Axiata, Metfone, Seatel, Cootel และ qb ผู้ใช้โทรศัพท์พื้นฐาน 236,962 เลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่พร้อมอินเทอร์เน็ตที่ 17.48 ล้านเลขหมาย (ก.ค.2564) โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ใช้กันมากทั้งในเขตเมืองและชนบท รหัสโทรศัพท์ระหว่างประเทศ +855 มีบริการเพียงพอติดต่อได้กับทุกประเทศแต่ค่าบริการสูง สื่อสารมวลชน มีสถานีโทรทัศน์ทั้งของรัฐและเอกชนรวม 9 สถานี และมีโทรทัศน์ระบบเคเบิลและระบบดาวเทียม มีสถานีวิทยุประมาณ 50 แห่ง เป็นของรัฐ 1 แห่ง อินเทอร์เน็ตมีผู้ให้บริการ 47 ราย ผู้ใช้บริการ 17.48 ล้านคน (ก.ค.2564) รหัสอินเทอร์เน็ตประเทศคือ .kh

การเดินทาง สายการบินไทยมีเที่ยวบินตรงกรุงเทพฯ-ราชธานีพนมเปญ และจังหวัดเสียมราฐทุกวัน ระยะเวลาในการบินประมาณ 1 ชม. 10 นาที

สถานการณ์สำคัญที่น่าติดตาม

- 1) การเป็นประธานอาเซียนและเจ้าภาพการประชุมที่เกี่ยวข้องในปี 2565
- 2) การเลือกตั้งท้องถิ่นใน มิ.ย.2565

- 3) ความเคลื่อนไหวของฝ่ายค้านกัมพูชาในต่างประเทศ ซึ่งที่อาจใช้พื้นที่ของไทย เคลื่อนไหว หรือเป็นเส้นทางผ่านในการเดินทางเข้ากัมพูชา
- 4) ความเคลื่อนไหวของกลุ่มหมิ่นสถาบันฯ และกลุ่มเห็นต่างทางการเมืองของไทยในกัมพูชา
- 5) ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมาย การลักลอบตัดไม้ ยาเสพติด และสินค้าเถื่อนตามแนวชายแดน
- 6) บทบาทของมหาอำนาจในกัมพูชาทั้งในทางการเมือง เศรษฐกิจ ความมั่นคงและการป้องกันประเทศ
- 7) การแก้ปัญหาพิพาทเขตแดนระหว่างกัมพูชากับเพื่อนบ้าน (ไทย ลาว และเวียดนาม) ซึ่งรวมถึงพื้นที่ทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชา

ความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชา

ประชาชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางวัฒนธรรมและมีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกันโดยเฉพาะประชาชนบริเวณแนวชายแดน สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตเมื่อ 19 ธ.ค.2493 ความสัมพันธ์ค่อนข้างเปราะบางจากปัญหาเขตแดนและการเมืองภายในของทั้งสองประเทศ

กัมพูชาตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทย 2 ครั้งสาเหตุจากข้อพิพาท ครั้งที่ 1 เมื่อ 24 พ.ย.2501 สถาปนาความสัมพันธ์กลับคืนปี 2502 ครั้งที่ 2 เมื่อ 23 ต.ค.2504 สถาปนาความสัมพันธ์กลับคืนปี 2509 ไทยลดระดับความสัมพันธ์ทางการทูตเหลือเป็นระดับอุปทูต 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 จากเหตุการณ์เผา สอท.ไทย/ราชธานีพนมเปญ เมื่อ 30 ม.ค.2546 ความสัมพันธ์กลับสู่ระดับปกติเมื่อ 31 พ.ค.2546 และครั้งที่ 2 เมื่อ 5 พ.ย.2552 กรณีแต่งตั้ง พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นที่ปรึกษาทางเศรษฐกิจของรัฐบาลกัมพูชาและที่ปรึกษาส่วนตัวของ นรม.ฮุน เซน ความสัมพันธ์กลับสู่ระดับปกติเมื่อ 24 ส.ค.2553

การค้าทวิภาคีไทย-กัมพูชาเมื่อปี 2563 มีมูลค่า 224,078.35 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 คิดเป็น 23.29% โดยไทยส่งออก 188,341.59 ล้านบาท ลดลง 14.79 % และนำเข้า 35,736.76 ล้านบาท ลดลง 49.74% โดยไทยได้ดุลการค้า 152,604.83 ล้านบาท สำหรับในห้วง ม.ค.-ก.ย.2564 มีมูลค่า 185,240.38 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 6.94% ไทยส่งออก 163,847.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 14.31% และนำเข้า 21,392.93 ล้านบาท ลดลง 28.38% โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 142,454.52 ล้านบาท

สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูป เครื่องดื่ม รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เคมีภัณฑ์ น้ำตาลทราย เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่องจักรกล อัญมณีและเครื่องประดับ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ ยานพาหนะอื่น ๆ และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่น ๆ สินค้านำเข้าสำคัญ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์ ลวดและสายเคเบิล เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์โลหะ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ รองเท้า ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่น ๆ เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช และเยื่อกระดาษและเศษกระดาษ

สำหรับมูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชาเมื่อปี 2563 มีมูลค่า 156,127.26 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 คิดเป็น 3.15% โดยไทยส่งออก 133,121.46 ล้านบาท ลดลง 4.94% และไทยนำเข้า 23,005.79 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 8.63% ไทยได้ดุลการค้า 110,115.67 ล้านบาท สำหรับในห้วง ม.ค.-ส.ค.2564 มีมูลค่า 114,690 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากห้วงเดียวกันเมื่อปี 2563 คิดเป็น 3.65% โดยไทยส่งออก 93,303 ล้านบาท

เพิ่มขึ้น 1.55% และไทยนำเข้า 21,387 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 13.94% ซึ่งไทยได้ดุลการค้า 71,916 ล้านบาท สินค้าส่งออกสำคัญของไทย ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ รถยนต์นั่ง ยานพาหนะอื่น ๆ และส่วนประกอบ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ สินค้าปศุสัตว์อื่น ๆ ผ้าผืนและด้าย สินค้าอุตสาหกรรมอื่น ๆ ปุ๋ย ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีอื่น ๆ สำหรับสินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป สัตว์น้ำ เหล็ก เครื่องจักรไฟฟ้าใช้ในอุตสาหกรรม มอเตอร์ไฟฟ้า ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้าผลไม้อื่น ๆ และของปรุงแต่งจากผลไม้

การลงทุน ตั้งแต่กัมพูชามีกฎหมายการลงทุนเมื่อปี 2537 จนถึง ปี 2564 ไทยลงทุนในกัมพูชาทั้งสิ้น 1,046.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สูงเป็นอันดับที่ 9

ความตกลงที่สำคัญระหว่างไทย-กัมพูชา : การจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (1 ม.ค.2537) การจัดตั้งคณะกรรมการการค้าชายแดน (29 ก.ย.2538) สนธิสัญญาว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดน (6 พ.ค.2541) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก (14 มิ.ย.2543) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยพื้นที่ที่ไทยและกัมพูชาอ้างสิทธิในไหล่ทวีปทับซ้อน (18 มิ.ย.2544) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงาน (31 พ.ค.2546) พิธีสารยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางราชการ (8 ก.พ.2549) การโอนตัวผู้ต้องคำพิพากษาและความร่วมมือในการบังคับใช้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาในคดีอาญา (5 ส.ค.2552) ความตกลงยกเว้นการตรวจลงตราหนังสือเดินทางธรรมดา (17 พ.ย.2553) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 16 ธ.ค.2553 ความตกลงการตรวจลงตราเดียวตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจจิอรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS Single Visa) ระหว่างกัมพูชา กับไทย (26 ธ.ค.2555) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 27 ธ.ค.2555 โดยผู้ที่ได้รับการตรวจลงตราเดียวจากกัมพูชาหรือไทยจะเดินทางเข้าได้ทั้งกัมพูชาและไทย ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศทั้งสอง (11 ก.ค.2558) และความตกลงเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน (7 ก.ย.2560) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 ม.ค.2561

สมเด็จเจ้าอัครมหาเสนาบดีเตโชฮุน เซน
(Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Sen)

ตำแหน่ง นรม. และประธานพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP)

เกิด 4 เม.ย.2494 (เกิดจริง 5 ส.ค.2495) อายุ 70 ปี/ปี 2565 เกิดในครอบครัวชาวนายากจน
ที่นครเปียมเกาะสนา อำเภอสตึงตรอง จังหวัดกัมปงจาม กัมพูชา

การศึกษา

- ศึกษาระดับประถมศึกษาที่บ้านเกิด
- ปี 2508 - ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนอินทราเทวี ที่วัดเนียกเวือน ราชธานีพนมเปญ
- ปี 2534-2550 - ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติและดำรงตำแหน่งนรม. ได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์สาขาต่าง ๆ จากสถาบันการเมืองและสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสิ้น 9 ฉบับ ได้แก่ เวียดนาม 2 ฉบับ สหรัฐฯ 2 ฉบับ ไทย 2 ฉบับ เกาหลีใต้ 2 ฉบับ และกัมพูชา 1 ฉบับ

สถานภาพทางครอบครัว

มีพี่น้อง 5 คน เป็นชาย 2 คน หญิง 3 คน สมรสกับคุณหญิงบุน รานี (นางบุน ชัมเฮียง)
ชาวกัมพูชาเชื้อสายจีนอายุ 61 ปี/ปี 2560 มีบุตรธิดา 6 คน เป็นบุตร 3 คน ธิดา 3 คน (ธิดาบุญธรรม 1 คน)

ประวัติทางการเมือง

- ปี 2513 เข้าร่วมขบวนการต่อสู้กับกลุ่มจักรวรรดินิยมตามคำเรียกร้องของสมเด็จพระนโรดม สีหนุ กษัตริย์กัมพูชาขณะนั้น
- ปี 2527 - ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี (รัฐบาลระบอบเฮงซัมริน) แทนนายจันซีซึ่งถึงแก่กรรม
- ปี 2534 - ได้รับแต่งตั้งเป็นรองประธานพรรคประชาชนปฏิวัติกัมพูชาและในการเลือกตั้งทั่วไปนายฮุน เซน ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาแห่งชาติ จังหวัดกัมปงจาม ในนามพรรคประชาชนกัมพูชา
- ปี 2536 - ได้รับแต่งตั้งเป็น นรม.คนที่ 2

- ปี 2537 - สมเด็จพระนโรดม สีหนุ พระราชทานอิสริยยศเป็นสมเด็จพระอนุ เชน
- ปี 2539 - ได้รับรางวัลสันติภาพโลก
- ปี 2540 - ทำรัฐประหารโค่นล้มสมเด็จพระนโรดม รณฤทธิ์ นรม.คนที่ 1
- ปี 2541 - ได้เป็น นรม. ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2541
- ปี 2547 - ได้เป็น นรม. ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2546
- ปี 2550 - ได้รับการสถาปนาอิสริยยศจากสมเด็จพระบรมนาถนโรดม สีหมุนี เป็นสมเด็จพระอัครมหาเสนาบดีเดโช ซึ่งถือเป็นเกียรติยศสูงสุดที่สามัญชนได้รับ
- ปี 2551 - ได้เป็น นรม. ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2551
- ปี 2556 - ได้เป็นสมาชิกสภาแห่งชาติ จังหวัดกันดาล และได้เป็น นรม.ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2556
- ปี 2558 - ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานพรรคประชาชนกัมพูชา (CPP) แทนนายเจีย ชิม (ประธานวุฒิสภา และประธานพรรค CPP) ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมเมื่อ 8 มิ.ย.2558
- ปี 2561 - ได้เป็น นรม. ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2561
-

คณะรัฐมนตรีกัมพูชา

นรม.	Hun Sen
รอง นรม.	Sar Kheng
	Tea Banh
	Hor Namhong
	Men Sam An
	Bin Chhin
	Yim Chhay Ly
	Ke Kim Yan
	Prak Sokhon
	Aun Porn Moniroth
	Chea Sophara
รมต.อาวุโส (เฉพาะคนสำคัญ)	Chhay Than
	Cham Prasidh
	Prak Sokhon
	Sun Chanthol
รมว.สำนักนายกรัฐมนตรี	Bin Chhin (รักษาการ)
รมว.กระทรวงมหาดไทย	Sar Kheng
รมว.กระทรวงกลาโหม	Tea Banh
รมว.กระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ	Prak Sokhon
รมว.กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง	Aun Porn Moniroth
รมว.กระทรวงเกษตรป่าไม้และประมง	Veng Sakhon
รมว.กระทรวงพัฒนาชนบท	Ouk Rabun
รมว.กระทรวงพาณิชย์	Pan Sorasak
รมว.กระทรวงอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์	Chan Prasidh
เทคโนโลยี และนวัตกรรมกัมพูชา	
รมว.กระทรวงแร่และพลังงาน	Suy Sam
รมว.กระทรวงแผนงาน	Chhay Than
รมว.กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และกีฬา	Hang Chuon Naron
รมว.กระทรวงกิจการสังคมทหารผ่านศึกและฟื้นฟูเยาวชน	Vong Soth
รมว.กระทรวงผังเมือง ไร้งวัด และก่อสร้าง	Chea Sophara
รมว.กระทรวงสิ่งแวดล้อม	Say Sam Al
รมว.กระทรวงทรัพยากรน้ำและอุทกนิยมนิคมวิทยา	Lim Kean Hor
รมว.กระทรวงข่าวสาร	Khieu Kanharith
รมว.กระทรวงยุติธรรม	Koeut Rith
รมว.กระทรวงประสานงานรัฐสภา วุฒิสภา และการตรวจสอบ	Men Sam An
รมว.กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม	Chea Vandeth

รมว.กระทรวงสาธารณสุข
รมว.กระทรวงโยธาธิการและการขนส่ง
รมว.กระทรวงวัฒนธรรมและวิจิตรศิลป์
รมว.กระทรวงการท่องเที่ยว
รมว.กระทรวงธรรมการและศาสนา
รมว.กระทรวงกิจการสตรี
รมว.กระทรวงแรงงานและฝึกวิชาชีพ
รมว.กระทรวงสาธารณสุข
รมว.กิจการพลเรือน
รมต.ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการการบินพลเรือน
รมต.ผู้แทน - ติดตาม นรม.

Mam Bun Heng
Sun Chanthol
Phoeung Sackona
Thong Khon
Chhit Sokhon
Ing Kuntha Phavi
Ith Sam Heng
Pich Bunthin
Prum Sokha
Gen.Mao Havannall
Ho Sethy
Sok Chenda Sophea
Mom Sarin
Sry Thamrong
Ngor Sovann
Chhieng Yanara
Dul Koeun
You Sun Long
Osman Hassan
Som Soeun
Sun Kunthor
Zakarya Adam
Kao Kim Hourn

(พ.ย.2564)